

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

235. An possit fieri legatum alicui religioso professo cum conditione, ut nihil acquiratur Monasterio? Et aliqua alia circa hoc adnotantur? Ex p. 3. tr. 2. r. 34.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

petur, possunt tamen recipi pro emendo frumento, vino, & aliis necessariis ad cultum diuinum, pro quibus recipere redditus perpetuos non repugnat Fratrum Minorum paupertati, nec eorum Regula, vt dictum est. Huc utique Texeda, qui *anteannum*. 16. hæc etiam asserit: Dico quinto: quoties annui redditus legantur Fratribus Minoribus etiam in perpetuum non pro eorum vestitu & victu, sed ad quædam necessaria pro vsu diuini cultus validum est legatum, nec Minorum laudabilis paupertas quoquo modo violatur: Contrarium huius tenet Azorius, 1. *Instit. moral. lib. 1. cap. 23. quest. 15.* asserens annuos redditus perpetuos aduersari Fratrum Minorum paupertati; atque adeo eiusmodi legatum esse inutile: sed nostram conclusionem tenet Baldus supra cum aliis, & prob. vera, quia annui redditus huiusmodi non legantur pro victu, & vestitu Fratrum Minorum, nec pro aliis ad corporea pertinentibus, sed pro necessariis ad diuinum cultum, ex quo non tollitur, nec diminuitur mendicitas eorum. Sed obiicit Azorius; nam in *Clemen. adducta exius §. quicumque annui redditus*, interdicitur Fratribus Minoribus recipere quoscunque annuos redditus: ergo cum ius non distinguit, nec nos etiam debemus distinguere. Sed respondetur, Textum solum ibi loqui de annuis redditibus ad victum & vestitem Minorum Fratrum pertinentibus, non verò de redditibus ad cultum diuinum necessariis, nimirum ad emendum panem, & vinum pro Sacris celebrandis, vel Calices, & Casulas, & alia huiusmodi. Quare dicendum puto, consuetudinem Religionis Minorum & cæterarum aliarum, quæ similem in communi seruant paupertatem, hos reddituum modos admittere, ideo dicendum est posse non repugnare eorum paupertati habere huiusmodi redditus pro expensis fabricæ, & Sacrificiæ, quia vt bene Angelus, & Siluester, Religiones non obstante earum paupertate, & mendicitate possunt acquirere ius civile ad huiusmodi redditus, & constat hoc ex *c. vlt. de Testam.* & cap. *Nimis 1. de Excessibus Prælat.* quatenus in illis huiusmodi legata Religiosis facta generaliter approbantur, peculiaria priuilegia in eorum fauorem conceduntur. Et probatur; quia tales redditus cum non dentur Fratribus Minoribus, vt ab illis possideantur, sed solum fabricæ Ecclesiæ, aut Sacrificiæ, seu pro reparatione eorum, quæ ad diuinum cultum necessaria sunt, ipsi Fratres re vera solum sunt Administratores talium reddituum, quia ratione bene possint dici habere ius civile ad eos exigendos solum quidem tanquam economi qui operis pijs curam gerunt. Porro obseruandum est non licere Fratribus Minoribus, nec aliis, quorum Religio similem profitetur paupertatem conuertere huiusmodi annuos redditus, aut partem eorum in alios vsus Monasterij, vel Religiosorum, sed solum in illum diuinum cultum, aut fabricam Monasterij, ad quem deputati sunt; nam aliter facientes, contrauenerint paupertati, quam in communi seruant, vel ex præcepto, vel ex Regula, & talis vsus esset contra voluntatem Testatoris, seu Donantis; vnde ipsi Religiosi nullum ius habent vt in alios vsus illos redditus expendant, præter illos ad quos a donante deputati sunt, & ideo non aliter licet eis illis vti, nam ideo illos redditus perpetuos possunt Fratres Minores recipere, & pro illis exigendis agere in iudicio; quia sunt illius operis Administratores, & economi. Hæc omnia Texeda, cuius sententiam licet nouissimè non approbet Pater Dicastillus, de *Instit. lib. 2. tract. 8. disp. 1. dub. 13. n. 308.* tamen illam admittit *Mantica de coniectur. vltim. volum. lib. 8. tit. 6.* Bonacina de *Contract. disp. 3. quest. vlt. punct. 3. num. 8.* & alij quibus ego adhareo.

Sup. hoc in 2. Sed si aliquis hic obiter querat, an si instituator

hæres cum onere vt hæreditatem vendat, & pretium in Fratrum Minorum necessitates conuertat, Testamentum sit validum? Et affirmatiue respondet Dicastillus, Layman, & alij, quos citat Dicastillus, *ubi supra n. 312.* Dico itaque validum esse Testamentum, in quo Fratres Minores non instituantur hæredes principaliter, sed alius à Testatore signatus succedendi in hæreditatem capax, cum clausula, id est sub conditione vendendi hæreditatem, & quod pretium in Fratrum Minorum necessitates conuertatur: Et probatur, quia tunc Fratres Minores non succedunt in aliquid ius defuncti, nec in eos transit rei immobilis hæreditas: nec sunt verè hæredes, sed legatarij, quibus à defuncto per modum elemosinæ, & causæ piæ donatur pretium illius hæreditatis, cuius dominium non ad Minores spectat, sed ad eum, qui in Testamento à Testatore fuerat nominatus, & signatus, & vocatus cum onere tamen, & obligatione vendendi hæreditatem, quæ hæreditas vendi debet: & existimatio eius Minoribus donari iuxta Testatoris voluntatem; nam tunc Fratres Minores, non vt domini ad eum defuncti hæreditatem, sed solum vt pauperes recipient elemosinam.

3. Sed plus addit. (nota Lector) doctus Dicastillus *loc. cit. num. 311.* non tantum hoc modo relinqui posse vni tertio bona immobilia hæreditario iure, vt vendita hæreditate pretium Fratribus tribuat, sed etiam cum onere, quotannis in perpetuum det aliquid prædictis Fratribus, siue in sustentationem, siue pro Ecclesiæ, domo, & similibus, ita tamen vt ipsi Fratres non censeantur adquisisse ius exigendi hos annuos redditus; sed solum ex parte hæredis sit obligatio tanquam onus impositum à Testatore. Ita Dicastillus.

4. Et tandem nota, quod si Fratribus Minoribus res aliqua immobilis relinquatur à Testatore absolute, non explicando an vendi debeat, & conuerti in eorum vsus necessarios, adhuc nihilominus Legatum est validum, & pretium vendita hæreditate debet dari Fratribus Minoribus. Ita Texeda, *ubi supra n. 14.* quicquid in contrarium asserat Azorius, *tom. 1. lib. 2. cap. 23.* quia quoties agitur de pia, & Religiosa causa, & verba simpliciter sunt prolata debent in casu dubij interpretari in fauorem eius, ne actus maneat suo valore destitutus: ergo cum verba huius Legati rei immobilis Fratribus Minoribus relicta, simpliciter sint prolata, quamuis eius (quatenus immobilis) sint incapaces, cum tamen sint ad recipiendum pretium habiles, & possint habere existimationem rei iam venditæ, legatum valet pro secundo, cuius sunt capaces, atque adeo hæres tenetur rem illam vendere, & pretium Fratribus Minoribus elargiri.

RESOL. CCXXXV.

An possit fieri legatum alicui Religioso professo cum conditione, vt nihil acquiratur Monasterio?
Et aliqua alia circa hoc adnotatur. Ex. p. 3. tr. 1. Rel. 34.

§. 1. **A**ffirmatiue respondeo cum Homobono de *bonis in exan. Eccles. part. 2. tract. 9. c. 8. §. 2.* vbi sic ait. Et si donatio causa mortis, vel legatum factum Religioso professo cum conditione, vt illud habeat independentem ab eius Prælati voluntate, validum non sit, cum hoc omnimodo paupertatis voto aduersetur; subsisteret tamen, si relinqueretur, ita vt nihil Monasterio acquiratur; quia legatum illud intelligendum est, vt Religiosus illud habeat oculis Prælati conuenticibus, qui si illam licentiam dare nolit, relicta expirat, Ita ille, & ante illum Molfæus in *summa*.

tom. 1. tract. 7. cap. 20. n. 50. Vincētius de Franchis decif. 718. Rodriguez tom. 2. quæst. 125. art. 2. & alij. 2. Notandum est tamen, quod illa verba, vt nihil inris Monasterio acquiratur, interpretenda sunt, vt cum licentia Superioris illud legatum in vltus licitos, & honestos, vt vestimentorum, & librorum, &c. conuertat. licet indirectè hoc in ipsius Monasterij commodum redundet; non tamen intelligenda sunt, vt ille ad libitum, & quomodocumque etiã cum licentia Superioris disponere possit; nam ita faciens esset proprietarius, nec Prelatus illam licentiam dare potest. 3. Nota etiã cum Molfesio vbi supra, quod in retrocessione illius legati ad heredem, nulla alia requiritur iuris solemnitas, cum nihil acquisitum sit Monasterio, sed solum sufficit denegatio licentiæ Superioris, quæ negatio facit, vt resoluatur legatum.

RESOL. CCXXXVI.

An Religiosus, si persuadeat moribundo, vt sepulturam eligat in sua Ecclesia, incidat in aliquam pœnam excommunicationem, & peccatum? Et quid est dicendum, si Religiosus induceret moribundũ ad sepeliendum se in aliena Ecclesia? Ex p. 5. tract. 3. Ref. 101.

§. 1. Respondeo quod Religiosus, vel Clericus tuadens alicui vouere, iurare vel promittere quod sepeliatur apud suas Ecclesias, vel mutabit sepulturam iam alibi ab ipso electam, peccat mortaliter, & incurrit excommunicationem Bonifacij VIII. compreh. ver. sepelire, §. 6. & si contra actum fuerit, electio sepulturæ non valet, neque eligens potest in illa sepeliri, etiam si iurauerit. Et ita docet Portel. in dubiis Regular. ver. sepulchrum, num. 3. 3. Nota verò cum Toletio lib. 1. cap. 36. n. 3. quod si Religiosus induceret moribundum ad sepeliendum se in aliena Ecclesia, etiã medio iuramento, seu voto, in nullam censuram incurreret, nec vllum committeret peccatum.

RESOL. CCXXXVII.

Religiosi morientes extra Monasterium, vbi sunt sepeliendi. Et notatur, quod renentur expensas factas in Monachi sepultura soluere, si in Parochiali Ecclesia sepeliatur. Ex p. 5. tr. 3. Ref. 110.

§. 1. Religiosi cum non habeant electionem sepulturæ, sepeliendi sunt in propriis Monasteriis, c. vlt. de sepult. lib. 6. Emanuel quæst. regul. tom. 3. 9. 60. art. 1. & 2. Vgolinus de offic. Episc. cap. 17. n. 9. latè Sánchez in pract. Decalogi. tom. 2. lib. 6. cap. 14. nouissime Aloyf. Riccius in practi rerum fori Eccles. part. 4. resol. 293. num. 39. etiã in extra claustra decedat, quia tunc etiã Parochis inconsultis ad eorum Ecclesias deferri debent, vt censuit sacra Congregatio Emin. Cardinalium Concil. Trident. Interpret. sub die 2. Julij 1620. vt refert Laurentius de Peyrinis in constit. sui Ordinis Minim. tom. 2. constit. 7. Pij V. num. 1. vers. ad decimum pag. 194. nisi sint ita remoti à propriis Monasteriis, vt commode portari nequeant, quia tunc possunt eligere sepulturam, d. c. vlt. Nauair. com. 2. de regularibus, n. 43. Emanuel d. g. 68. art. 2. vers. Adueniendum tamen est. Sanchez d. c. 14. num. 3. si verò in partibus sic remotis à Monasterio moriantur, non electa sepultura, sepeliendi sunt in Ecclesia parochiali, in qua decesserint inquit secularium in itinere morien-

tium, vt tenet Ancharan, & Franch. in d. c. vlt. Sanchez d. c. 14. num. 4. subdens contra glos. ibi, in casu positione sepeliendos adhuc in Ecclesia parochiali, quãuis ibi sit Monasteriũ aliquod sui Ordinis, nisi ibi fuerint causa perpetuæ residentie, & num. 5. subdit quod tenetur expensas factas in Monachij sepultura soluere, & hæc omnia docet etiã Barbosa de difficult. Parochi. c. 26. num. 30. cui addit Villalobos in summ. tom. 1. tr. 31. diffic. 2. num. 12. & Bellet. in disq. Cler. part. 1. tit. de Clerico debitore, §. 3. num. 39.

RESOL. CCXXXVIII.

An secularis hospes Regularium, si inter illos moriatur, sepeliendus sit in eorum Ecclesia, vel in Ecclesia Parochiali, in qua situm est Monasterium? Et docetur, quid agendum sit de suis familiaribus, & seruatoribus modo tamen dicti actualiter Religiosis inseruiant, aut in locis Religiosorum commorentur, & sub eorum obedientia viuant? Et an secularis famina existens in Monasterio Monialium, si sine vita veli sepeliri extra Ecclesia Monialium spectet ad Parochum, vel ad Confessorem Monialium associare cadauer, & percipere quartam funeralem, & alia in ratione sepulturæ? Idem est de puellis degentibus inra Monasterium causa educationis. Et notatur, quod pro Nonio moriente apud consanguineos, vel alias extra Conuentum, si in Monasterio suorum Regularium sepeliatur, non debetur quarta Parochi, sub cuius Parochia mortuus est. Ex p. 9. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 62.

§. 1. Possit sepeliri in Ecclesia Regularium docet Bordonus in consil. Regular. tom. 2. resol. 51. n. 168. quod probat ex cap. 1. 16. quæst. 1. in fine. ibi: Mortuum non sepeliat, nisi Monachum in Monasterio secum commorantem, vel si fortuitò quenquam aduentum Fratrum ibi mori contigerit, Nomine Fratrum ibi non veniunt Conuersi Monachi, cum sub primo vocabulo, Monachum, contineantur: aliter non possent sepeliri in suis Monasteriis, sed solum Monachi Clerici: ergo sub eo nomine Fratrum comprehenduntur seculares peregrini, siue Clerici, siue laici: nam omnes fideles adiuicem Fratres sunt per lauacrum regenerationis Iesu Christi: vnde Chryostomus homil. 25. in Epist. ad Hebræos, dicit: [Si enim quis Frater nominatur in vobis, Fratrem in hoc loco omnem fidelem intellige, non Monachum tantum: quid est autem, quod facit fraternitatem, nisi lauacrum regenerationis, quod facit posse vocari Deum Patrem.] Ergo ex illo capite Religiosi habent ius sepeliendi mortuos apud se defunctos. Confirmatur: quia in tali casu recipiunt omnia Sacramenta à Regularibus: ergo. 2. Sed nouissime contrariam sententiam docet Aegidius Trullench tract. de iure Parochi. cap. 9. dub. 1. n. 5. vbi sic ait: [Possunt Regulares in suis Ecclesiis (Parochis inconsultis) suos familiares, & seruitores sepelire, etque Sacramenta ministrare, modò tamen dicti actualiter Religiosis inseruiant, aut in locis Religiosorum commorentur, & sub eorum obedientia viuant. Constat ex concessione Clementis IV. & Sixti V. apud Fr. Ioan. de la Cruz de statu Religios. lib. 2. c. 6. dub. 1. n. 1. & c. 5. d. 4. maxime ex Tridentino sess. 24. c. 11. de reform. ibi: Exceptis tamen iis, qui predictis locis, aut militibus actu inseruiunt, & intra eorum septa, at domos resident subque eorum obedientia viuunt. Quæ omnia copulatiue requiruntur, vt ij familiares dictis priuilegijs gaudere possint, vt tenet Bellarmin. in declarat. sup. Trid. sess. cit. iuxta Bullam 67. Circumspecta. Gregor. XIII. vide Fr. Ioan. de la Cruz vbi supra, dicto nu. 1. in fine.]

Sup. hoc in tom. 2. tr. 2. Ref. 22. §. vlt. cursum ad medium. Sup. hoc supra cutim in fi. e. Ref. 163. & pro ministracione Sacra. Pœnitentiæ supra in Ref. 88. & in aliis eius primæ annot. & ceteri secundæ pro reseruatib. ab Ordinario locorum; & pro ministracione Eucharistiæ tempore Paschæ, & in

